

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳		ساعت شروع: ۱۰ صبح		نام و نام خانوادگی:		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
رشته: کلیه رشته‌ها		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۹		تعداد صفحات: ۴ صفحه	
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی‌ماه سال ۱۴۰۱							
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir							
ردیف		سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)					
نمره							
قلمرو زبانی (۷ نمره)							
۱	با توجه به اشعار و عبارات زیر، معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (الف) این حرف در بادی امر، زیاد بی‌پا و بی‌معنی به نظر می‌آمد. (ب) نی حریف هر که از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید						
۲	عبارت «حرکت به‌سوی مقصدی برای به‌دست آوردن و جست‌وجوی چیزی» در توضیح کدام واژه آمده‌است؟ (الف) اتراق (ب) پویدن (پ) مشایعت (ت) وصول						
۳	کدام یک از واژه‌های بیت زیر، مترادف واژه «سریر» است؟ «بدو گفت: بی تو نخواهم زمان نه اورنگ و تاج و نه گرز و کمان»						
۴	در هریک از موارد زیر، املاي درست را از داخل کمانک برگزینید. (الف) چه نیکو گفت با جمشید دستور که با نادان نه شیون باد و نه (صور / سور) (ب) تو حکیمی؛ تو عظیمی؛ تو کریمی؛ تو رحیمی تو نماینده فضلی؛ تو سزاوار (ثنایی / سنایی) (پ) چه خوش گفته‌اند که (امپراتوری‌ها / امپراطوری‌ها) ی بزرگ هم مانند آدم‌های ثروتمند، از سوء‌هاضمه می‌میرند.						
۵	در متن زیر، واژه‌ای را که املاي آن غلط است، بیابید و شکل درست آن را بنویسید. «یکی از حضار که محظوظ گردیده بود، گفت: «ای واللّه، حقیقتاً استادی!» مصطفی به رسم تحقیر، چین به صورت انداخته... همه حضار یک‌صدا تصدیق کردند. در این اثنا صدای زنگ تلفن از سرسرای امارت بلند شد.»						
۶	در گروه کلمات زیر، سه نادرستی املاي وجود دارد؛ شکل درست هریک را بنویسید. «حزین و غم‌انگیز، زی‌حیات و جان‌دار، ضماد و مرحم، غرس و نشاندن، کازیه و جا‌کاغذی، مُصر و پافشاری‌کننده، معلوف و انس‌گرفته، هول و ترسناک»						
۷	تفاوت معنایی فعل «گرفت» را مصراع‌های زیر، بررسی کنید. (الف) ز کردار بد پوزش اندر گرفت (ب) محتسب مستی به ره دید و گریبانش گرفت						
۸	در بیت «غرق غباریم و غربت، با من بیا سمت باران / صد جویبار است اینجا، در انتظار من و تو»: (الف) کاربرد کدام نقش تبعی در مصراع دوم مشهود است؟ (ب) مصراع نخست را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی، مرتّب کنید.						
۹	در سروده «خندهات که رها می‌شود / و پروازکنان در آسمان مرا می‌جوید / تمامی درهای زندگی را / به رویم می‌گشاید»: (الف) کدام واژه «دوتلفظی» است؟ (ب) ترکیب «درهای زندگی» وصفی است یا اضافی؟ (پ) مفهوم نشانه «ان» را در واژه «پروازکنان» بنویسید.						
۱۰	در متن «چون حق تعالی بنده‌ای را گزید و مستغرق خود گردانید، هر که دامن او را بگیرد و از او حاجت طلبد، بی آنکه آن بزرگ یاد کند و عرضه دهد، حق، آن را برآرد.»: (الف) فعل «بگیرد» ماضی التزامی است یا مضارع التزامی؟ (ب) نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را، به ترتیب، بنویسید.						
ادامه سؤالات در صفحه دوم							

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳	ساعت شروع: ۱۰ صبح	نام و نام خانوادگی:	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
رشته: کلیه رشته‌ها	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۹	تعداد صفحات: ۴ صفحه
دانش‌آموزان (روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱)			
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir			

ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)	نمره
------	------------------------	------

۱۱	نوع حذف در مصراع نخست بیت زیر، به قرینه لفظی است یا معنایی؟ «آینه نگاهت، پیوند صبح و ساحل لبخند گاه‌گاهت، صبح ستاره‌باران»	۰/۲۵
۱۲	در عبارت «عشقم به این بود که حرفتان را بشنوم. الان هم دوستتان دارم؛ بیشتر از همیشه.»: (الف) جمله پیرو یا وابسته را مشخص کنید. (ب) نقش ضمیر متصل (پیوسته) را در جمله سوم بنویسید.	۰/۲۵ ۰/۲۵
۱۳	در عبارت «بعد از خواندن این مطلب، متوجه شدم که دنیا عجیب فراموش‌کار است! بیست‌سی سال پیش چه کارها کرده!»: (الف) نوع وابسته و وابسته را بنویسید. (ب) نمودار گروه اسمی را که در آن وابسته و وابسته آمده، رسم کنید.	۰/۲۵ ۰/۲۵
قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۱۴	هریک از ابیات زیر را به درستی کامل کنید. (الف) اگر مستم اگر هشیار، اگر خوابم اگر بیدار (ب) آورده مرگ، گرم به آغوش تو پناه	۱
۱۵	نویسنده کتاب «سانتاماریا» کیست؟	۰/۲۵
۱۶	کدام بیت در بردارنده نام یکی از سرایندگان «غزل اجتماعی» در عصر مشروطه است؟ (الف) پروین، شراب معرفت از جام علم نوش ترسم که دیر گردد و خالی کنند جام (ب) پیش از آنی که زند سبزه سر از خاکش کاش دل عارف هوس سبزه و صحرا می‌کرد	۰/۲۵
۱۷	جاهای خالی عبارت زیر را به شکلی درست، پر کنید. «متن زیر، برگرفته از کتاب نوشته آلفونس دوده و ترجمه است.» «اما بغض و اندوه، صدا را در گلویش شکست، نتوانست سخن خود را تمام کند؛ سپس روی برگردانید و پاره‌ای گچ برگرفت و با دستی که از هیجان و درد می‌لرزید، بر تخته‌سیاه این کلمات را با خط جلی نوشت: زنده باد میهن!»	۰/۵
۱۸	مفهوم نمادین «گل سرخ» را در سروده زیر، بنویسید. «نان را از من بگیر، اگر می‌خواهی، هوا را از من بگیر، اما خنده‌ات را نه. گل سرخ را از من بگیر.»	۰/۲۵
۱۹	بیت «بدان گاه سوگند پرمایه شاه/ چنین بود آیین و این بود راه» نمایانگر کدام یک از زمینه‌های حماسه است؟	۰/۲۵
۲۰	درباره تلمیح به کار رفته در بیت زیر، توضیح دهید. «ز نیرنگ هوا و از فریب آذ خاقانی دلت خلد است خالی ساز از طاووس و شیطان»	۰/۵
۲۱	با توجه به رباعی زیر، به پرسش‌های داده شده، پاسخ دهید. «کس چون تو طریق پاک‌بازی نگرفت با زخم، نشان سرفرازی نگرفت زین پیش دلاورا، کسی چون تو شگفت حیثیت مرگ را به بازی نگرفت» (الف) واژه «زخم» با کدام واژه ارتباطی مبتنی بر تشبیه دارد؟ (ب) آرایه‌های ادبی «تشخیص» و «کنایه» را در مصراع پایانی مشخص کنید.	۰/۷۵
ادامه سؤالات در صفحه سوم		

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳	ساعت شروع: ۱۰ صبح	نام و نام خانوادگی:	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
رشته: کلیه رشته‌ها	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۹	تعداد صفحات: ۴ صفحه
دانش‌آموزان (روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱)			

ردیف	سؤالات (پاسخ برگ دارد)	نمره
------	------------------------	------

۲۲	در بیت زیر، معنای مجازی واژه «خاک» چیست؟ «بگفتا: دل ز مهرش کی کنی پاک؟ بگفت: آن گه که باشم خفته در خاک»	۰/۲۵
۲۳	«مشبه به» را در عبارت زیر، مشخص کنید. «تو ای کشتی تندرو خیال من، همین جا لنگر انداز؛ زیرا برای تو بیش از این اجازه سفر نیست.»	۰/۲۵
۲۴	آرایه ادبی مناسب با هر بیت را برگزیده، در برابر آن بنویسید. (یک آرایه، اضافه است) الف) یکی تازی ای برنشسته سیاه همی خاک نعلش بر آمد به ماه ب) عشق بر یک فرش بنشاند گدا و شاه را سیل یکسان می کند پست و بلند راه را پ) در عالم پیر، هر کجا برنایی است عاشق بادا که عشق خوش سودایی است ۱- ایهام ۲- اغراق ۳- حسن تعلیل ۴- اسلوب معادله	۰/۷۵

قلمرو فکری (۸ نمره)

۲۵	مفهوم کدام بیت با سروده زیر، <u>تقابل</u> معنایی دارد؟ «گفت در دل: رخس! طفلک رخس! آه! این نخستین بار شاید بود کان کلید گنج مروارید او گم شد» الف) در غم ما روزها بی گاه شد ب) اگر خونین دلی از جور ایام روزها با سوزها همراه شد لب خندان بیاور چون لب جام	۰/۲۵
۲۶	در بیت زیر، پس از آنکه «دوصد مرد آتش فروز» در آتش می دمند، چه اتفاقی می افتد؟ «بیامد دوصد مرد آتش فروز» دمیدند گفتی شب آمد به روز»	۰/۲۵
۲۷	کدام یک از بیت های زیر، بیانگر وادی «استغنا» است؟ الف) مال اینجا بایدت انداختن ب) هشت جنت نیز اینجا مردهای است ملک اینجا بایدت درباختن هفت دوزخ همچو یخ افسرده ای است	۰/۲۵
۲۸	گزینه درست را انتخاب کنید. «رستم» پس از آنکه به نیرنگ «شغاد» پی بُرد، «با کمان و تیر»: الف) یکی تیر زد بر بر اسپ اوی ب) بزد راست بر چشم آن نامدار پ) درخت و برادر به هم بر بدوخت ت) سر و گوش و پایش به پیکان بدوخت	۰/۲۵
۲۹	نویسنده در عبارت زیر، به فرمان برداری ساکنان «کرانه های فرات» از کدام حکومت اشاره می کند؟ «کرانه های فرات، خط از کرانه رود تیر می خواندند.»	۰/۲۵
۳۰	شاعر در بیت «در دفتر زمانه فتد نامش از قلم/ هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت»، ادامه حیات ملّت ها را در گرو چه موضوعی می داند؟	۰/۲۵
۳۱	در نوشته زیر، مفهوم کنایی قسمت های مشخص شده را، به ترتیب، بنویسید. «بعد از حکیم اسرار، همه چشم ها به او بود که حوزه حکمت را او گرم نگاه دارد.»	۰/۵

ادامه سؤالات در صفحه چهارم

سؤالات امتحان نهایی درس: فارسی ۳	ساعت شروع: ۱۰ صبح	نام و نام خانوادگی:	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
رشته: کلیه رشته‌ها	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۹	تعداد صفحات: ۴ صفحه
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی ماه سال ۱۴۰۱			
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir			
ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)		
	نمره		
۳۲	با توجه به سروده زیر، مقصود از «خوان هشتم» چیست؟ «پهلوان هفت خوان، اکنون طعمه دام و دهان خوان هشتم بود»		
۳۳	مقصود از «سرای پاک و پلید» در بیت زیر چیست؟ «در این مقام، طرب بی تعب نخواهد دید که جای نیک و بد است این سرای پاک و پلید»		
۳۴	در هریک از عبارات زیر، به جز ... به گونه‌ای از «مصطفی» یاد شده است. الف) روا نیست بیش از این روی میزبان محترم را زمین انداخت. ب) مشغول تماشا و ورنانداز این مخلوق کمیاب و شیء عجاب بودم. پ) پنج انگشت دعاگو به معیت مچ و کف و مایتعلق به، بر روی صورت گل انداخته آقای استادی نقش بست. ت) یک دست از بهترین لباس‌های نودوز خود را به انضمام مایحتوی، به دست چلاق‌شده خودم از خانه بیرون انداخته‌ام.		
۳۵	عبارت «ناله‌های گریه‌آلود آن روح دردمند و تنها را می‌شنوم، ناله‌های آن امام راستین و بزرگم را که همچون این شیعه گمنام و غریبش، در کنار آن مدینه پلید و در قلب آن کویر بی‌فریاد، سر در حلقوم چاه می‌برد و می‌گریست» یادآور کدام موضوع مشهور است؟		
۳۶	مفهوم مشترک بیت «یک قصه بیش نیست غم عشق وین عجب / کز هر زبان که می‌شنوم نامکرر است» و سروده زیر را بنویسید. «هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم و آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم: که تو از آن منی، و من از آن تو»		
۳۷	با توجه به متن زیر، چرا عین‌القضات همدانی، عشق‌ورزی را در عرفان واجب دانسته است؟ «ای عزیز، به خدا رسیدن فرض است و لابد هر چه به واسطه آن به خدا رسند، فرض باشد به نزدیک طالبان. عشق، بنده را به خدا برساند؛ پس عشق از بهر این معنی، فرض راه آمد.»		
۳۸	معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. الف) وظیفه روزی به خطای منکر نبرد. ب) این عیار مهر و کین مرد و نامرد است پ) امروز خورشید در دشت، آینه‌دار من و تو ت) عشق هر کسی را به خود راه ندهد و به همه جایی ماوا نکند. ث) پامان به ده باز نشده بود و در شهر دست و پا گیر نشده بودیم. ج) پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم دیگر پیرامون ترفیع رتبه نگردم. چ) وایامد در جهان زین راه، کس ح) سیاوش چنین گفت کای شهریار نیست از فرسنگ آن، آگاه کس که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار		
۲۰	جمع نمره بهر روز و کامروا باشید.		

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: فارسی ۳	رشته: کلیه رشته‌ها	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۱۰ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۹	تعداد صفحات: ۲ صفحه	
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی‌ماه سال ۱۴۰۱	مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		
ردیف	پاسخ‌ها	نمره	

همکاران گرامی، خدا قوت، لطفاً به پاسخ‌های درست و مشابه، نمره اختصاص دهید.

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱	الف) آغاز. ۰/۲۵ ص ۱۳۴	ب) دوست، همدم، همراه. ۰/۲۵ ص ۴۷	۰/۵
۲	ب) پویدن. ۰/۲۵ ص ۱۰		۰/۲۵
۳	اورنگ. ۰/۲۵ ص ۳۶		۰/۲۵
۴	الف) سور. ۰/۲۵ ص ۴۸	ب) ثنایی. ۰/۲۵ ص ۱۰	پ) امپراتوری‌ها. ۰/۲۵ ص ۶۲
۵	عمارت. ۰/۲۵ ص ۱۳۷		۰/۵
۶	ذی‌حیات. ۰/۲۵ ص ۱۵۴	مرهم. ۰/۲۵ ص ۱۶۸	مألوف. ۰/۲۵ ص ۱۳۷
۷	الف) آغاز کرد. ۰/۲۵ ص ۱۰۴	ب) اخذ کرد. ۰/۲۵ ص ۱۹	۰/۵
۸	الف) معطوف. ۰/۲۵	ب) غرق غبار و غربتیم. ۰/۲۵	با من سمت باران بیا. ۰/۲۵ ص ۸۴
۹	الف) آسمان. ۰/۲۵	ب) اضافی. ۰/۲۵	پ) صفت فاعلی. ۰/۲۵ ص ۱۵۰
۱۰	الف) مضارع التزامی. ۰/۲۵	ب) مسند. ۰/۲۵	نهاد. ۰/۲۵ ص ۵۱
۱۱	معنایی. ۰/۲۵ ص ۵۷		۰/۲۵
۱۲	الف) که حرفتان را بشنوم. ۰/۲۵	ب) مفعول. ۰/۲۵ ص ۸۸	۰/۵
۱۳	الف) صفت مضاف‌الیه. ۰/۲۵	ب) خواندن این مطلب ۰/۲۵ ص ۶۳	۰/۵

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۴	الف) به‌سوی تو بود روی سجودم میهن ای میهن. ۰/۵ ص ۱۱۷	ب) لبریز زندگی است نفس‌های آخرت. ۰/۵ ص ۹۷	۱
۱۵	سیدمهدی شجاعی. ۰/۲۵ ص ۹۳		۰/۲۵
۱۶	ب) پیش از آنی که زند سبزه سر از خاکش، کاش / دل عارف هوس سبزه و صحرا می‌کرد. ۰/۲۵ ص ۲۹		۰/۲۵
۱۷	قصه‌های دوشنبه. ۰/۲۵ عبدالحسین زرین‌کوب. ۰/۲۵ ص ۱۶۲		۰/۵
۱۸	عشق. ۰/۲۵ ص ۱۵۰		۰/۲۵
۱۹	ملی. ۰/۲۵ ص ۱۰۳		۰/۲۵
۲۰	بنا بر روایات، طاووس از مرغانی بهشتی بود و در فریفتن آدم و حوا، با شیطان همکاری کرد. ۰/۵ ص ۱۲۷		۰/۵
۲۱	الف) نشان. ۰/۲۵	ب) تشخیص: مرگ. ۰/۲۵	کنایه: به بازی نگرفت. ۰/۲۵ ص ۹۵
۲۲	قبر. ۰/۲۵ ص ۲۰		۰/۲۵
۲۳	کشتی. ۰/۲۵ ص ۱۵۴		۰/۲۵
۲۴	الف) ۲- اغراق. ۰/۲۵ ص ۱۰۳	ب) ۴- اسلوب معادله. ۰/۲۵ ص ۴۹	پ) ۱- ایهام. ۰/۲۵ ص ۵۳

ادامه پاسخ‌ها در صفحه دوم

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: فارسی ۳	رشته: کلیه رشته‌ها	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۱۰ صبح
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۹	تعداد صفحات: ۲ صفحه	
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دی‌ماه سال ۱۴۰۱	مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir		
ردیف	پاسخ‌ها	نمره	

قلمرو فکری (۸ نمره)

۲۵	(ب) اگر خونین دلی از جور آیام / لب خندان بیاور چون لب جام. ۰/۲۵ ص ۱۵۳	۰/۲۵
۲۶	روز مانند شب تاریک شد. ۰/۲۵ ص ۱۰۳	۰/۲۵
۲۷	(ب) هشت جنت نیز اینجا مرده‌ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده‌ای است. ۰/۲۵ ص ۱۲۳	۰/۲۵
۲۸	(پ) درخت و برادر به هم بر بدوخت. ۰/۲۵ ص ۱۱۴	۰/۲۵
۲۹	روم. ۰/۲۵ ص ۶۲	۰/۲۵
۳۰	داشتن مردم صاحب‌قلم. ۰/۲۵ ص ۲۷	۰/۲۵
۳۱	امید / توجه داشتن. ۰/۲۵ رونق بخشیدن. ۰/۲۵ ص ۷۰	۰/۵
۳۲	مرگ / چاه. ۰/۲۵ ص ۱۱۲	۰/۲۵
۳۳	دنیا. ۰/۲۵ ص ۱۲۶	۰/۲۵
۳۴	(الف) روا نیست بیش از این روی میزبان محترم را زمین انداخت. ۰/۲۵ ص ۱۳۹	۰/۲۵
۳۵	اشاره به گریستن حضرت علی (ع) در حالی که سر درون چاه می‌برد. ۰/۲۵ ص ۷۳	۰/۲۵
۳۶	نامکرر بودن و تازگی عشق. ۰/۵ صص ۱۵۵-۱۵۶	۰/۵
۳۷	زیرا عشق را واسطه رسیدن به خدا می‌داند. ۰/۵ ص ۵۳	۰/۵
۳۸	(الف) روزی مقرر آنها را با وجود خطاهای زشت‌شان قطع نمی‌کند. ۰/۵ ص ۱۲ (ب) این شعر، معیار سنجش دوستی مردان و دشمنی نامردان است. ۰/۵ ص ۱۱۰ (پ) اکنون خورشید آزادی و امید / امام (ره)، در فضای کشور، روشنی‌بخش ماست. ۰/۵ ص ۸۴ (ت) و عشق هرکسی را نمی‌پذیرد و در هرجایی اقامت نمی‌کند. ۰/۵ ص ۵۲ (ث) هنوز به ده رفت‌وآمد داشتیم و گرفتار شهرنشینی نشده بودیم. ۰/۵ ص ۷۱ (ج) از این کار پشیمان شدم که دیگر به فکر ارتقای رتبه نباشم. ۰/۵ ص ۱۴۰ (چ) کسی در جهان از این راه بازنگشته‌است [به همین دلیل] کسی از مسافت این راه، آگاه نیست. ۰/۵ ص ۱۲۲ (ح) سیاوش این‌گونه گفت که ای پادشاه، تحمل دوزخ برای من آسان‌تر از این سخن (این تهمت) است. ۰/۵ ص ۱۰۱	۰/۵
۲۰	بهر روز و کام‌روا باشید	جمع نمره